

Підсекція «Соціологія, політологія, право»

УДК 316.61:159.923.2

ОСОБИСТІТЬ В СУСПІЛЬСТВІ: СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

Студ. Д.В.Сіряк, гр. БМР1-16

Науковий керівник ст. викл. Н.В. Пархоменко
Київський національний університет технологій та дизайн

Мета і завдання. Метою наукового дослідження – розкрити сутність поняття особистість в суспільстві, її взаємодію та взаємозв'язок з суспільством.

Об'єкт дослідження. Особистість як система наукових понять, відображаючих нормативних вимог, пред'явлених соціальними спільнотами їх членам.

Предметом дослідження є проблематика функціонування і розвитку особистості в суспільстві, вивчення взаємозв'язків особистості та суспільства, регуляція соціальної поведінки особистості.

Кажучи про особистість, частіше за все люди думають про конкретну людину, але поняття «особистість» включає в себе такі поняття, як людина, індивід, індивідуальність. У буденному спілкуванні часто використовують ці поняття в одному значенні, але в науці мають різне значення.

Людина – це активний суб'єкт суспільного життя, а індивід позначається як одиничний представник чогось єдиного. Індивідуальність – це виділення людини як самостійного суб'єкта суспільних відносин, а саме специфічність, особливість, своєрідність, що відрізняє людину від інших людей.

Вивчаючи поняття «особистість» слід зауважити те, що людина сама по собі є системою з складною структурою. Але науку як соціологія цікавить особистість як частина суспільства, частина взаємодії між індивідами, яка здатна до значних соціальних адаптацій. Особистість є об'єктом для вивчення багатьох наук, а саме філософії, психології та соціології. Саме соціологія виділяє в особистості соціальність.

Особистість як суб'єкт соціальних відносин характеризується самостійністю, незалежністю від суспільства, здібністю протиставити себе суспільству. Незалежність особистості представляє собою наявність не самосвідомість, мислення і воля, а здібність самоаналізу, самооцінки та самоконтролю.

Загалом можна говорити, що ознаки, які характеризують людину як частину соціуму, формуються на основі зовнішнього впливу соціального середовища і визначаються соціальними механізмами, залежні від них і підкорені ними. Людина, яка оволодіє якостями в процесі соціалізації, забезпечують її існування у суспільстві і надають здібність виконувати певні функції у складі конкретної групи, виступаючи як особистість та виражати свій інтерес.

Особистість має багатозначне значення. Якщо поглянути на це поняття з різних сторін, то з однієї сторони особистість позначає конкретне обличчя, в єдності його індивідуальних властивостей і його соціальних ролей. З іншої сторони, під поняттям «особистість» розуміється як властивість індивіда, як сукупність рис, які утворилися в процесі взаємодії даного обличчя з іншими людьми і роблять його, в свою чергу, суб'єктом праці, пізнання і спілкування.

У історії суспільства, соціальної групи, держави сформувався певний набір позитивних і негативних засобів навіювання, переконань, заборон, засобів спонукання і тиску, засобів вираження і визнання, які формують особистість. Тому соціально компетентна людина здатна: приймати рішення не тільки стосовно себе, а і інших, прагнути до розуміння власних почуттів, не допускати власну невпевненість,

правильно розуміти бажання, очікування і вимоги інших людей, знати як при урахуванні тих чи інших обставин поводитися, усвідомлювати, що соціальна компетентність не передбачає агресію.

Соціологію цікавлять і внутрішні фактори соціальної поведінки до яких входять потреби, інтереси, цінності. Потреби – це форми взаємодії з духовним і матеріальним світом, які потрібні для відтворення і розвитку соціальної, психологічної та біологічної визначеності. Відомий американський психолог А.Маслоу розтлумачив потреби і сформулював піраміду потреб, у якій кожна група потреб по-своєму виявляється у людей. Базові потреби розташовуються у такий спосіб, що до нижчого порядку відносять матеріальні потреби, а до вищого переважно духовні. Інтерес – це усвідомленість потреб, спрямованість дій, яка є рушійною силою поведінки та діяльності особистості. Потреби та інтерес, в свою чергу, формують основу цінності. Цінність – це ставлення людини до навколишнього світу, які визначають вибір засобів і методів для застосування на практиці. Цінності можуть виступати у вигляді людських ідей, прагнень, бажань та переживань, які виявляються у формі ідеалу матеріальних, духовних і соціальних цінностей.

Людина як істота соціальна без якої неможливо утворювати будь-які соціальні утворення, бо на основі соціальних зв'язків і взаємодії людина творить групи, колективи, об'єднання, а згодом і спільноти. Завдяки активній творчій діяльності особистості поєднуються всі ланки суспільного життя. Люди, які формувалися як особистість без будь-якого спілкування чи контакту з людьми, ніколи не зможуть жити і проявляти повноцінну діяльність в суспільстві.

В системі наукових понять ми ніколи не зможемо описати поведінку і взаємовідносини індивіда з іншими людьми. Якщо ми хочемо охарактеризувати особистість, то перш за все ми перераховуємо функції та ролі людини, що виділяють її в суспільстві.

Висновок. Отже, якщо відповісти на питання « Що таке людське суспільство та роль особистості у ньому? », то нам здається, що суспільство – це просто сукупність індивідів, але це і сукупність всіх історично сформованих форм суспільної діяльності людей. Аналіз тлумачень особистості, що існують у концепціях і теоріях соціалізації формують такі ознаки, які характеризують сутність особистості в суспільстві - це процес впливу соціального середовища на індивіда, адаптація до соціальних умов, цілеспрямоване формування колективістських якостей. Соціальне положення (позиція) індивіда, а саме, його місце в певній конкретній соціальній структурі формує особистість і є центральним при описі і аналізі взаємодії індивідів.

Ключові слова: Особистість, індивід, індивідуальність, людина, соціальна роль, соціалізація, потреби, інтерес, цінності.